

Bambuszcsengés

„Ha bambuszt akarsz festeni, bambusszá kell válnod”

Csingi-lingi-ling,
cérnavékony hangocskák –
vágják a bambuszt

Még a föld alatt vagyok, a rizómából fejlődött csöpp kis rügy, és Földanya ringat meleg, lágy ölében. Jól érzem itt magam testvéreim gyökereinek óriás szövedékei között. Ahogy cseperedem friss hajtás lesz belőlem, és kemény rügyhüvelyem segítségével török felfelé, a földfeletti világba. Egyszer csak hopp, kikukucskálok, és egyik ámulatból a másikba szédülök: a saganói bambuszligetben, a zenélő erdőbe születtem, ez nagy szerencse és hatalmas megtiszteltetés. – Gyorsan nővök, főleg éjszaka, én is olyan szép sudár és susogós szeretnék lenni, mint a többi rokonom! – Már most is hallom azt a csodálatos dallamot, amiről az otthonom a nevét kapta, ahogy a magasban össze-összekoccannak a karcsú szárok és rezegve zizegnek a bambuszlevelek a tavaszi fuvallattól. De nem csak a magasból érkező, a levelek között mormoló szél hangja búvöl el, a daliás bambuszok között bújócskáznak a napsugarak és arany csíkszálakat festenek az ösvényre. Persze nincsen mindig ilyen ragyogó idő, időnként meglátogat minket a köd, és ahogy ereszkedik egyre lejjebb és lejjebb, sűrű mattfehér fátylat borít ránk. Ilyenkor csak kicsit didergek, de, ha a Szélkirály jön a vágató paripáján és közöttünk cikázik – brr –, az bizony fagyos és félelmetes. Testvéreim bezzeg a viharban nem ijednek meg és csodálatos módon nem törnek el, hanem jobbra, balra, előre, hátra hajladoznak, sőt táncolnak is.

Fényfonál siklik
sötét fellegek előtt,
bambusz táncot lejt

Lándzsás levélen
kaláris cseppje gördül
nap mosolyával

Bambusz levelén
szél mormolása lüktet –
zenélő erdő

Olykor-olykor furcsa beszélgetést sodor felém a szél, az öregek egymás közt sutto gják, hogy más erdőkben borzalmas dolgok történnek, Emberek mennek csapatostul, kivágni sok-sok társunkat, és olyankor halálos sikoly fut végig a bambuszok között, és mégis az éterbe varázslat röppen, ahogy egymás után a szárok a magasból aláhanyatlanak, mintha ezer csengettyű szólalna meg

Varázsillat száll,
csengőhanggal telt erdő –
bambuszvágáskor

Szél morajlása
bambuszfurulya hangján
Hold fényén lebeg

Illatos szél bűg,
bambuszlevélbor jéggel –
múltat kortyolok

Farsangi álom az álomban

Holnap nagy napunk lesz, először vesz részt unokám ovis farsangon. Este lefekvés előtt, még régi fényképeket nézegetek, bizsergetnek a múlt emlékei. Mielőtt álomra hajtom a fejem, az utolsó gondolatom: másnap jelmezbálba megyek.

Ébrenlét, álom,
kapu nyílik, csukódik
befogad az éj

Holdkapu tárul,
idő, tér szertefoszlik
Álomvárosban

Luna tündököl,
álomport hintő éjben
röpköd a lélek

– Hol vagyok, milyen ismeretlen ez a hely. – Hoppá, csak nem a középkorban, a velencei karneválon? Arcom fehérre festve, kesztyűs kezemben pillangós álarcot tartok, almazöld ruhaköltemény lágy eséssel hullámszik minden lépésemmél – nem is lépek, inkább lebegek. A hátamon érzem, egy bársonyos pillantás követését. A hömpölygő tömegben egyre gyorsabban sodródok a sok álarcos, tarka jelmezes között. Előttem légies hölgyek csipke és fátyol csodákban libegnek fekete selyemköpenyes kísérőik karján. A meseszép kalapok versenyre kelhetnének az első helyért. Amott misztikus maskarák parádéznak és vidám bohócok rázzák csengettyűs sapkáikat. Az ablakokból egy-egy tojás időnként célba talál, de a varázslatos kavalkád zsongva árad tovább. Rövidesen elérjük a Szent Márk teret, a harsonák zengése közben dózse és előkelő vendégei az erkélyről üdvözlik a népet.

Maszkos nép ujjong,
virágkoszorús ökrök –
csak egy kardcsapás

Föld és ég között
kötéltáncos sétálgat –
ó-t formáló száj

A téren én is hódolok a fekete köpenyes bársonyban megjelent Karnevál Herceg előtt. Mögötte bottal egy ősz öreg kosztümös botorkál. Hirtelen mellém ér és megragadva a karomat sürgetve vonszol. A lagúnán kacagásoktól hangos zsúfolt gondolák ringnak. Valahonnan sikerül egy üreset kerítenie. Rablóm szemben ül velem, szeme belefűrődik és fogva tartja az enyémet. Huh, ez a tekintet! Áramütésként érint az édes borzongás. Távoli dallamfutamok kíséretében szótlankul siklunk tovább.

Gyöngyházfényű Hold
felhők mögül kandikál,
kópésan kacsint

Ringó gondolán
petárdák fényében
szemek játéka

Varázsütésre
emlékszírmot visz a víz
csillagszőnyegen

Gyors egymásutánban képek villanak fel: Negyvennégyes villamos. Hátsó peronon állok. Látom a kaput. Feltűnik a kék dzseki, sötét pantalló – gyorsabban ver a szívem – érd el, fuss! Órákig rójuk az utcákat. Hosszú beszélgetések. Visszatérő témánk a Nagy Fehér Varázsló, Albert Schweitzer, Bach és tőle a kedvencünk, a D-moll toccata és fuga.

Kabátunkra hókönnyek peregnek. Fázunk, időnként a Corvinba vagy az Úttörő Áruházba betérünk melegedni. Öt forint a forró gesztenye, felezünk.

Lélegző csöndben fogod a kezem, lóbáljuk – milyen meleg a tied. Mozik, minden magyar filmet megnézünk.

– Nagyon tetszik, az a herceg kis zsidósapkád, amit a műhelynapokon viselsz.

Törékeny kép vibrál: Balatonaliga... Előttem térdelsz, szárítom a hajad... Egyszerre kezdjük: „Tedd a kezed homlokomra, mintha kezed, kezem volna.” ...

Nagy terveket, csodás álmokat szövünk – majd az egyetem után...

Nana duruzsol és duruzsol: ez nem működhet, ebből gond lesz: nagymamája Auschwitzban volt, Apád pedig a múlt rendszer tisztjeként a fronton, majd több, mint két évig orosz fogságban.

– gyáván mindenki előtt hallgatok. –

Hosszan suhan az autó, kellemesen duruzsol a motor. A hegy tetején átölelsz, és most is újra együtt: „Úgy őrizz, mint ki gyilkolna, mintha élted élted volna.” Egyszerre lélegzünk, nézzük a fényben úszó várost.

Végül minden másképpen történik.

Az éterben fel nem tett kérdések lebegnek.

Évek röpködnek.

Utolsó röpke séta, mondd: a legnagyobb szerelmeddel, tudom, hogy igaz, de...

És megint pörögnek az évek.

Napok óta furcsa szorongást érzek, és csak tengek-lengek. Minden gondolatom feléd száll. A MOST, belémnyilal. – Már más dimenzióban vagy.

Talán egy következő életben...

Kibillenek a delejes álomból, rád rivallok: – Miért incselkedsz? Hogy kerülsz ide, hiszen nem élsz! – Lányulok – olyan korán elmentél. – Csak mosolyogsz, mosolyogsz, azzal a régi, kislányos mosolyoddal. Nyújtanám a pillanatot.

Karnevál Herceg
lobogó máglyán hamvad,
Földanya nyújtóz

Telefoncsörgés ébreszt, reggel van, a napsugarak átszűrődnek a sötétítőfüggönyön. Fülemben csendül Bachtól a D-moll toccata és fuga. A tükörből egy boldog arc pillant vissza, szemében pajkos fény bujkál, és fölötte lángbetűkkel megjelenik a versünk egy részlete: „Úgy szeress, mint ha jó volna, mintha szívem szíved volna.”

Szélvész söpört

(Friedrich Hölderlin hazaindult)

Ég és Föld között
vad veszekedés gerjedt
madárdal némult

Foltozott zsákban
haragos szélvész tombolt –
szabadságra várt

Világ uraként
süvöltve szélvész söpört,
szem, száj porral telt

Francia földön, a német határhoz közel, az út mellett terült el a tanyám. Nemrég hangos gágogással vadlibák húztak el az égen, a csipkebogyók piros bőrruhát öltöttek, és még széles szájjal mosolygott az ős. A Kiserdő lüktetett a lángoló aranyszínben, a tüzes rézvörösben és a parázsló narancssárgában tündöklő fáktól. Aznap is kellemes napsütés aranyozta be a tájat, ám bár napok óta erősen hasogatott a térdem, ami már több esetben a rossz idő előfutárának bizonyult. Estére meg is érkezett. Az égen zord harag gyúlt, feketeség borította be a világot, és a cudar szél földre kényszerítette a fákat. Kutyám nyüszítve kérte a bebocsájtást. A vaksötétben, mintha egy csöpp imbolygó fényt észleltem volna, de gyorsan el is hessegettem a gondolatot – ilyen időben, még a kutyát sem kergetik ki.

Bósz szélvész söpört,
borzas felhők vágtáztak,
vándor bukdácsolt

Szem elé húzta
utazóköpenysarkát,
úgy feszült szélnek

Fényvesztett sálját
mord északi cibálta –
uszályként úszott

Vásott cipője
kilométereket nyelt –
rémek kísérték

Porköpenyében
potyautas démonok –
kikukucskáltak

Lenge nyír sírt-rít,
bölc s tölgy fejét csóválta –
ilyenkor úton

Ha kutyám nem jelez hangos ugatással, a tomboló időben biztos nem hallom meg a zörgetést. Ahogy betessékeltem az elcsigázott embert, a szél majdnem kiszakította az ajtóm. Épphogy belépett össze is esett. Napokig aludt a vendégszobában. Egy este, vacsoraidőben halk léptekeket hallottam – örömöm határtalan volt –, magához tért a vendégem. Még most is látszott rajta a kimerültség, ruhája pedig, úgy lógott rajta, mint egy madárijesztőn. Megdöbbenésemre Bordeauxból, ahol házitanítóskodott, gyalog indult útnak Párizson keresztül a több mint ezer kilométerre eső otthonába, Nürtingenbe. Még pár napra marasztaltam, mert semmiképpen sem akartam ilyen állapotban elengedni. Zárkózott embernek tűnt, apránként fogadott a bizalmába.

Zárt virágszirmok
óvatosan tárultak –
féltették lelkét

Mesélt a családjában történt tragédiákról, az egyetemi éveiről, hol teológiát tanult, de jobban vonzotta a filozófia és a költészet, így hiába szeretne volna édesanyja, mégsem a papi hivatást választotta. Szemérmesen olvasott fel költeményeiből és regényéből, ahol szerelmét Diotimának nevezte.

Lassan elérkezett a búcsú ideje, sajnáltam, hogy el kellett válnunk.

Jó pár év múlva hallottam csak hírt róla. Törékeny idegzetét annyira megviselte a hosszú, kimerítő út és szerelmének halála, hogy hosszantartó gyógykezelésre szorult. Idővel Tübingenben egy derék asztalosmester gondoskodott róla, akinek toronyszobájában tengette napjait.

Élete delén
gyors szélvész söpört végig –
értelme szökött

Árnyban árny osont,
bomlott agya foglya lett –
bánatos barát

Sodrással szemben

Kék buborékot
sötétcápa hasítja –
folyó hívogat

Négy évig kint lubickoltunk a Csendes óceánban, de egyszer csak láz járta át áramvonalas testünket. Öt fajta lazac-rokonommal együtt rajokba tömörültünk, és ezzel elkezdődött a két hónapos étlen-szomjan utazásunk. Hajtott a vágyunk vissza az eredethez. Az út hosszú és viszontagságos, ám a mágneses irányérzékelésünkkel és szag emlékeink segítségével könnyen tájékozódunk.

Végre elértük az alaszakai édes vizeket, de amiben most úszunk az csak csörgedezik, és hasunk időnként súrolja a folyófeneket, sűrűn egymásnak ütődünk. Testvéreim közül többen már átváltoznak, gyönyörű vörös színben tündökölnék, a hímek háta felpúposodik és kampóssá formálódik a szájuk, de sajnos sokan el is pusztulnak a sekély vízben. Milyen jó lenne, ha megeredne az eső!

A vihar már előrevetíti az árnyékát. Lassan tornyosulnak a hegyek felől a kormos felhősárcányok, hatalmas légörvény keveredik, és juhú, zuhog! Folytathatjuk az utunkat. De újabb akadály gördül elénk, zuhatagok, fehérén zúgó habok, felettük türkizkék pára. A félfröccsenő cseppekben a szivárvány összes színe vibrál. Nincs idő gyönyörködni, most ügyesen, hatalmasat kell ugranunk, nehogy egy kiéhezett medve mancsai közé kerüljünk.

Égbe fűrődő
méregzöld fenyők között
zuhatag sikit

Szökellő lazac
hátán napsugár siklik –
vén medve prüszköl

Tovább és tovább, sodrással szemben, gyorsodó folyamokkal küszködünk. Olyan, mintha mindenki ránk várna: éhes szájak, csőrök, mancsok, horgok, gátak. Apró zöld leveles ágat lebegtetnek a hullámok, a mélyben pikkelyeinken meg-megcsillan a vízen áttört nap bágyadt sugara. Mindnyájan igyekszünk elérni születésünk helyét, hogy folytassuk a nagy misztériumot. Végre itthon vagyok, nekem sikerült! Itt születtem a kristálytisza vizű patakban, és itt ficáncoltam át az első öt évemet, majd elindultam a tenger felé, közben ezüstruhát öltöttem. aztán jött a láz és a több ezer km visszafelé. Elkerültem a cápákat, fókákat... és több társammal együtt épségben hazaértem az ívás idejére.

Amíg lerakom a narancsos rózsaszínű ikráimat a farkammal és az orommal kikotort gödörbe, párom vigyáz rám, majd megtermékenyíti. A jövődő életet óvatosan betakargatjuk kövekkel, növényekkel, a többi már a természet dolga. A következő tíz napban lassan elszivárogoz belőlünk az élet. Párom csodálatos élénk, bíbor színe már szürkévé vált, és teste kivetődött a partra. Rövidesen az én időm is beteljesedik...

Apróra török
verőfényes delelőt
halk csobbanások

Hosszú út után
parton szürke test pihen –
kő óv ikrákat